

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravnštvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisni se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeških ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Pe pošti prejemnik:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 „ — „
četrt : 6 „ 50 „
mesec : 2 „ 30 „

V upravnštvo prejemnik:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 „ — „
četrt : 5 „ — „
mesec : 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 189.

V Ljubljani, v torek 20. avgusta 1901.

Letnik XXIX.

Škof katoliškim volivcem.

(Po „Škof. Listu“.)

Približujejo se volitve za deželni zbor. Vsi želimo, da pridejo v deželni zbor pravi možje, ki bodo znali in hoteli ukreniti vse ono, kar je res vsi deželi v pravo korist. Za to treba mnogo znanja in skušnje, posebno pa žive vere in strahu Božjega. Kjer ni strahu Božjega, tam se marsikaj narobe stori, sklepa se bolj po strasteh, kakor pa po zapovedih najvišjega Boga; sklepa se bolj v prid poedinim stranki, kakor pa v prid vsega ljudstva. Kjer je pa živa vera in strah Božji, tam se sklepa v zavesti velike odgovornosti pred samim Bogom, od katerega prihaja vsaka oblast in obvezna moč vsake postave, edino tam bo pa tudi blagoslov Božji, saj »ako Gospod ne zida hiše, se zastonj trudijo, kateri jo zidajo«.

Volitve so torej prevažne; za to naj Vas opomnim na nekatere stvari, na katere pazite, ako hočete tako voliti, da boste za volitve mogli Bogu odgovor dajati. Poslušajte torej:

1. Volite može katoliškega prepričanja in katoliškega življenja, ker edino taki bodo tudi v deželnem zboru pazili na Boga in Njegovo sveto voljo.

2. Volite može, kateri delajo po sklepih vlašnega katoliškega shoda. Saj veste, da se je na tem shodu sklepalo o načelih za naše delovanje v vsem življenju: verskem, šolskem, gospodarskem, delavskem, trgovskem, obrtnem. Sklepi so se po izgledu vseh katoličanov celega sveta uravnali točno po naukih krščanskih in po edino pravih navodilih našega svetega Očeta papeža Leona XIII. Sklepi katoliškega shoda so torej popolnoma zanesljivi in se vjemajo z večnimi postavami Božjimi.

3. Ne volite mož, ki za katoliški shod in njegove sklepe nočejo vedeti. V deželnem zboru bodo postopali po naukih, ki se s krščanskimi nauki in z navodili sv. Očeta nikakor ne strinjajo; postopali bodo torej po naukih, ki so popolnoma nezanesljivi, ki se ne ujemajo z večno postavo Božjo in

zato nosijo že na čelu znamenje Božjega prokletstva.

4. Ne volite in ne poslušajte mož, ki trdijo, da se boré proti klerikalizmu. Kaj pa je klerikalizem? S to zasramovalno besedo hočejo izpodbiti oblast cerkve nad posameznimi ljudmi pa tudi celimi narodi in državami. Cerkev ima od samega Kristusa oblast učiti, deliti zakramente in dajati zapovedi. To pa vrši cerkev po papežu in škofih, katerim pomagajo duhovniki. Cerkvi in njenim poglavarjem mora vsakdo biti pokoren v vsem, kar se tiče večnih resnic in krščanskega življenja. Mnogim je ta oblast cerkve prenadležna, ne marajo se ji upogniti, pa bi jo radi izpodbili. V ta namen so si izmislili zaničljivo ime klerikalizem, in boreči se zoper klerikalizem se bore proti ustroju cerkve Jezusove, kakor jo je Jezus sam v našo varnost in korist ustanovil. Ali jih torej smete poslušati? ali smete njihove časnike in knjižice čitati? ali jih smete voliti?

5. Ne volite in ne poslušajte mož, ki govoré o svobodni misli, o neodvisnosti stanov in ljudi. Kaj pa je ta svobodna misel, kaj neodvisnost? To je svoboda od Boga, neodvisnost od Boga, kakor so angeli in naši prvi stariši hoteli biti od Boga neodvisni in svobodni, pa jih je Bog kot upornike kaznoval; to je svoboda in neodvisnost od katoliške cerkve, po kateri edini moremo spoznati, kar je res in prav, to je svobodnost in neodvisnost, ki vodi h krivoverstvu, da, vodi naravnost proč od Kristusa. Ali ni to pogubna, da, grešna svoboda in neodvisnost?

6. Zato nikakor ne volite mož, ki se zbirajo pod zastavo »narodno napredne« stranke, okoli listov: »Slovenski Narod«, »Rodoljub«, »Gorenjec«, »Učiteljski Tovariš«; saj ravno ti možje širijo načela in nauke nasprotne naukom Kristusovim, saj ravne ti možje vedno bijejo po klerikalizmu, to je po Jezusovi cerkvi in poudarjajo pogubni od cerkve v vseh točkah obsojeni liberalizem! Pomnite dobro, da je liberalizem kar naravnost greh. Drugo je, če človek kristjan, tudi kak nesrečen duhovnik v svoji slabosti, v hudi skušnjavi, v silni strasti greši, more-

biti grozno greši, a se vendar drži pravih naukov; drugo pa je zopet krive nauke kar naravnost zagovarjati, braniti, širiti in po teh krivih naukih ne samo živeti, ampak tudi hoteti kot Vaš zastopnik v deželnem zboru postopati. Ali smete torej take može voliti? Ali ne bi s tem onih krivih naukov, onega grešnega, Bogu zoprnega liberalizma potrdili? Ali smete tako grešiti?

7. Volit pojdit vsi do zadnjega moža, to je Vaša dolžnost pred Gospodom Bogom; naj Vas nobeno delo ne zadržuje, saj je istega dne volitev najbolj važno delo.

S tem sem Vam povedal kratko in natančno, česa se morate pri volitvah držati in česa ogibati, ako hočete biti dobri kristjani in ako hočete upati blagoslova iz nebes. Moje besede dobro premislite in po njih ravajte mirno, sicer brez strasti in brez sovraštva, toda odločno.

Krščanski možje, na Vas se zanesem, da svojega krščanskega prepričanja in imena ne boste omadeževali na dan volitve!

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. avgusta.

Bivši finančni minister dr. Katzl

Brzjav nam je včeraj sporočil vse češke in tudi druge slovanske kroge pretresujočo vest, da je na svojem letovišču Mitkovic pri Sobieslavi po kratki bolezni umrl bivši finančni minister in poslanec dr. Josip Katzl. Pokojni češki prvoboritelj je bil rojen l. 1854 v Bolynu na Češkem, pravosodje je študiral na praškem vseučilišču, kjer je bil promoviran l. 1876. Po kratkem bivanju v Strassburgu se je stalno naselil v Pragi kot odvetnik ter je ob enem deloval tudi pri deželnem odboru. V letu 1885 sta ga poslali mesti Caslava-Kutna gora v državni zbor, toda tri leta pozneje je že odložil svoj mandat. Leta 1890 ga je praška trgovinska zbornica zopet poslala v dunajski parlament, kjer se je pridružil mladočeškemu klubu. Pri novih volitvah naslednje leto je bil izvoljen v Karolinovem dolu. V državnem zboru je bil izvoljen v vse odseke, ki so razpravljali finančna in gospodarska

vprašanja. Ko je grof Thun l. 1898 prevzel sostavo novega kabineta, pozval je dr. Kaizla v svoje ministerstvo ter mu poveril finančni portfelj. Mož seveda ni dolgo ministroval, ker je že v septembru naslednjega leta nemška obstrukcija vrgla Thunov kabinet. Dr. Kaizl je bil pozneje samo poslanec in v javnosti ni veliko nastopal, tem intenzivneje je pa podpiral delovanje mladočeškega kluba na tihem. Nemcem se je mož za časa svojega ministrovanja grozno zameril. Očitajo mu, da je ustvaril sistem § 14 ter povisil davek na sladkor, akoravno dobro vedo, da vsa krivda nikakor ne zadene njega. Tembolj ga je pa ljubil češki narod, izvemši morda nekaj skrajno radikalnih elementov, ter mu bo ostal trajno hvaležen za marsikatero znatno pridobitev. — Ministerski predsednik dr. Koerber je takoj včeraj izrazil brzjavno sožalje pokojnikovi rodbini ter predsedniku mladočeškega kluba. Rodbina dr. Kaizlova je bila obveščena o njegovi bolezni šele v soboto zvečer ter takoj poslala tje operaterja dr. Rakulo. Ko je ta došel v nedeljo k bolniški postelji, je bil dr. Kaizl že nezavesten. Pokojnik zapuša vdovo in dva mladoletna otroka.

Češki narodni socialisti in socialisti demokratje

so si bili minule dni na raznih krajih precej v laseh. O tem bi vedela največ povedati češko-narodna socialistka posl. Klofač in Fresl. Klofač je prišel na socijalno-demokratski shod v Kralj. Vinogradih. Hotel je govoriti in pojasniti svojo zadevo s soc. dem. Farkom, proti kateremu je vložil tožbo, a jo pozneje umaknil. Navstal je pretep in nasprotniki so neki pravo dobro udrihali po Klofaču. Shod je bil seveda razpuščen. — Še slabeje se je godilo Freslu v Tlučni. Mož je obiskal shod soc. dem. rudarjev. Zaprotil je besede ter jo tudi dobil. Ko je pa jel z vso silo udrihati po socijalni demokraciji, napadli so ga sodrugi s palicami in bili po njem. V tem hipu je potegnil iz žepa samokres ter zaklical: Proč od mene, sicer se ne konča dobro! Rudarji so mu seveda iztrgali iz rok morivno orožje ter ga baje, kot poroča »Bohemia«, tako premla-

LISTEK.

Ali že gre?

(Slika iz srbsko-bolgarske vojne.)

Gosta megla je padla one jeseni na Vetrin! Povsodi vlažno in mokro, droben dež prši, nebo se je raztopilo v mrzle pare in obililo ž njimi vse vaške kože. Na blatni cesti je vik in krik in tekanje sem ter tja. Suhi konji, vozovi z vojnimi potrebami, živina — to in podobno napolnjuje ulico med dvema krčmicama. Za to mešanico prodira vojaštvo, obstoječe iz novincev, izmed katerih imajo nekateri na sebi vojaške plašče, drugi kožuhe, obrnjene z volno na zunanjo stran, toda največ je ogrnjeneh s plahami; na nogah imajo privite opanke in okrog pasa pritrjene patrone; na ramah nesó puške in nabasane torbe . . . Mraz, blato do kolena, dež, in oni še prepevajo . . . Veseli mladeniči!

Pred jedno krčmo so stali vaški možje in začudeni gledali premočene junake. Pred drugo se je pa nakopičila množica žen, deklet in otrok, oblečenih v razcapano obleko, tresočih se hudega mraza. Pozdravljajo in spremljajo z očmi na zadnjo pot vetrenske

junake, ki idejo zdaj z svojim polkom iz Hermanlija proti Zofiji, od koder odrinejo na bojišče.

„Tam-le je Jurijev sin! Zdravstvuj, Cvetko! Srečno pot!“

„Hoj, tam je tudi Nedeljov! Hej, Ivane, tu imaš svojo mater!“

In na vseh straneh si podajajo šopke, solze teko po licih, besede je čuti le na pol . . . in vojaštvo se pomika dalje.

„Mama, glej, brat ide!“ kliče radostno rudečelična deklica.

„Stojan!“ kriči poleg deklice osemletni deček ter steguje roke proti vojakom.

„Sin moj, dete moje!“ kliče plakajoča mati.

Prikazal se je črnook, lep in krepak junak, stopil iz vrste, poljubil materi roko, sestri in bratcu čelo, pripel si jeden šopek na prsi in drugega nad levo uho ter se tekoma oddaljil, da doide vojsko in pesem.

„Srečno pot, sinek! Na svidenje!“ kliče mati s tresočim glasom.

Toda njeni glasovi se izgublajo v splošnem krik in viku. Stojan se je izgubil med vojaki in ti v megli. Mati gleda nepremično pred se in ničesar ne vidi. Dekle je prijelo predpasnik ter si zakrilo ž njim obraz . . .

To noč je imela stara Cena sanje.

Velik oblak, vojaki odhajajo v oblak, in Stojan je tudi med njimi. Sveta Božja Porodnica! O groza! Oblak grmi, zemlja se stresa — kakor za kake bitke. Stojan je izginil v oblaku, že ga ni; toda zdaj. Stresnila se je in se prebudila. V sobi črna tema, zunaj piska veter. To je bitka. Dobrotni Bog, ohrani ga! Sveta Božja Porodnica, usmili se Stojana!

Do jutra ni več zaspala.

„Stric Peter, kaj pomeni oblak?“ vprašala je zjutraj zgodaj.

„Oblaki so dvojni, Cena; so oblaki, ki prinašajo dež, in zopet drugi, ki se razprše. O kakem oblaku se ti je sanjalo?“

Razložila mu je svoj sen. Stric Peter se je zamislil, kajti ni vedel, če ima v svojih sanjskih bukvah podoben oblak. Ko je pa videl Cenin prestrašen obraz in njene oči, ki so gledale nanj tako razburjeno in težko pričakovaje, ji je rekel iz sočutja:

„Ne boj se, Cena, sinu se godi dobro. Oblak pomeni tudi novico. Od Stojana dobiš pismo.“

Obličje starke se je razjasnilo.

Šest dnij pozneje je prejela res pismo po nekem prostovoljcu, Stojanovem prijau-

telju, ki je spremljal zajete srbske vojake. Vsebinska pisma je bila naslednja:

„Ljuba mamica, to pismo ti pišem, da veš, da sem živ in zdrav in da smo porazili Srbe. Slava, živela Bolgarska! Jaz sem hvala Bogu zdrav, Stojnov Raangel in ujec Dimitrij sta tudi zdrava, in Dimitrij pozdravlja najtopleje svojo mamico. Srbi streljajo neprenehoma kakor zbesneli, vendar smo mi boljši od njih! Vzemi moj novi jermen od Svetana, kjer sem ga pozabil; otroci bi ga mi lahko pokončali. Jutri odidem iz tega kraja, in kadar se vrnem, prinesem Kini lep dar, tebi pošiljam jeden lev za stroške in Radulčeta naučim neko novo igro. In pozdravljam te. Tvoj pokorni sin

Stojan Dobrov.

Pozdravljam tudi strica Petra. Rad bi mu poslal jedno srbsko puško, pa sedaj je nemogoče. Te vrste puške sicer daleč neso, toda slabo zadenejo. Mama, izroči tudi Stojanki moj pozdrav.“

Kako se je zradovalo ubogo Cenino srce! Hitro se je odpravila k Stojančinim. To je bilo veselje!

Najbolj izmed vseh se je veselil Radulko nove igre, katere ga nauči brat.

Komaj je stopila stara Cena drugič na ulico, je opazila novo četo ujetnikov in za

tili, da je imel raztrgano vso obleko. Poslanec Fresl se bo moral zagovarjati radi rabe orožja, a tudi sodrugi brčkone ne bodo utekli pravici.

Tirolski krščanski socijalci in avtonomijsko vprašanje.

Tirolski kršč.-soc. v puštrški dolini so priredili dne 15. t. m. v Mühlbachu mnogobrojno obiskani shod, na katerem so soglasno pritrdili naslednji resoluciji: Na shodu v Mühlbachu mnogobrojno zbrani kršč.-soc. volivci vztrajajo neomajno na stališču edinstva tirolske dežele in obsojajo radi tega vsa stremjenja, ki delujejo na ločitev Tirolske; shod odklanja tudi vse take odredbe, ki stavljajo v nevarnost jedinstvo dežele, in zavrača tudi očitanja, kakor da bi bila kršč. soc. stranka nasprotna avtonomni upravi italijanskega dela Tirolske. Resnica je ravno nasprotno: mi zahtevamo avtonomijo za celo deželo, ker zastopajo različni kraji različne razmere. — Kakor ti, sodijo menda vsi tirolski kršč.-misleči krogi o tirolskem avtonomijem vprašanju.

Avstro-ogerska nagodba.

Z ozirom na objavljeni nemški carinski tarif se peča „Pester Lloyd“ zopet z nagodbenim vprašanjem in pravi: Avstrija in Ogerska imata nalogo, da določita svojo trgovinsko politiko za bližnjo perijodo in jo začrtata v avtonomnem tarifu zase in za sosedne države. Izvršitev tega dela je pa tu še težavnejša kot drugod, težavnejša, kot si jo v Avstriji sploh predstavljajo, kjer se z raznih strani prihaja z nasveti do nas in se skuša premostiti naša notranja nasprotstva in doseči sporazumljenje. Vsekako seveda verujemo, da se bodo dale odstraniti težkoče, ki sedaj vladajo mej Avstrijo in Ogersko, toda roko v dosego tega porazumljenja nam mora podati Avstrija! Tu se je v zadnjih letih največ grešilo proti gospodarski skupnosti. Trgovsko politična podlaga, na kateri od l. 1867 slonita obe državi, se je od avstrijske strani najsiloviteje napadala, v letu 1896 mej vladama določena nagodba visi v Avstriji še sedaj v zraku. Ko se stori konec tem razmeram, potem se bo lahko doseglo soglasje v nagodbenem vprašanju. Potrebno je le eno: popolno spoštovanje in priznanje obestranskih interesov. Kdo ve, bo li res avstrijska vlada mirno prenesla to očitjanje, ki je zaslužijo v mnogo večji meri Ogrski sami?

Interese avstrijskih podanikov v Južni Afriki

je naša zunanja vlada zelo slabo zastopala. Brzobjavka, ki jo objavljajo nekateri listi o zahtevah po odškodnini, ki so jih vložili podaniki raznih držav bivajoči pričetkom angleško-burske vojske v Južni Afriki, nam glasno pripoveduje, kako so bili oziroma niso bili zastopani interesi avstro-ogerskih podanikov. Dognalo se je, da so imeli konzuli posamnih držav zadostno priliko, da intervenirajo v korist prizadetih osebam, ki spadajo pod njih varstvo. Iz te izjave sodnega predsednika je razvidno, da je avstro-ogersko konzularno zastopstvo v trenutku, ko je bilo prijetih 54 Avstrijcev radi znane

njimi bolgarskega vojaka. Zdelo se ji je, kot bi bil to sam Stojan; bil mu je tako podoben. Toda kmalu je spoznala, da to ni on. Pričela ga je izpraševati, če ji ne prinaša pozdrava od sina; najbolj so jo pa zanimali ujetniki, katere je videla danes prvič.

„Božja Porodnica!“ je zašepetala. „In da so to-le Srbi? Saj so čedni in pošteni ljudje! Uboge njihove matere! . . . Kdo ve, če jim je kaj znano o tem . . . Hej, počakajte, mladeniči!“

Skočila je v hišo in v par trenutkih prinesla steklenico žganja v roki ter velela srbskim vojakom, naj počakajo, da jih okrepa. Vojak, ki jih je stražil, se je dobrovoljno nasmejal in jih ustavil.

„Hvala, hvala!“ so se zahvaljevali utrujeni vojaki, okrepačavi se s požirkom žganja.

„Za-me je ostala še tudi kapljica. Mnogo zdravi, babica!“ je zaklical veselo bolgarski vojak ter izpil iz steklenice poslednjo kapljo tekočine.

„Sami bogoljubni kristijani . . . toda zakaj so se bili?“ se je čudila stara Cena, gledajoč za odhajajočimi.

(Konec prih.)

zarote proti Robertsu, katere pa v resnici niti bilo ni, in ko je bilo obveščeno o tem koraku angleške vojne uprave, je enostavno vzelo to naznanilo na znanje in ni storilo niti najmanjšega koraka v prilog prijetim, v varstvo mu izročeni podanikom. S takim postopanjem so Angleži seveda popolno zadovoljni in je več kot gotovo, da bodo kratkoma odbili odškodninske zahteve vseh 54 podanikov. Na Dunaju bodo seveda tudi razsodbo ocenjevalne komisije tiho in molče vzeli na znanje. Primeroma enako so zastopani interesi avstrijskih podanikov v Nemčiji in drugod. Mogoče je temu posebno to vzrok, ker so po precejšnji večini Slovani.

Razpor mej Francijo in Turčijo

še ni poravnani, akoravno je oddal sultan francoskemu poslaniku znano izjavo. Nasprotno, razpor se je poostiril v kljub zatrdilom raznih oficijoznih listov. Turška vlada je na sultanovo povelje umaknila dano koncesijo in pretrgala vsa pogajanja. Francosko brodovje je nato že odplulo s tajnimi navodili proti vzhodu in glasom poročila „Libre Parole“ je dobila ladija „Du Chayla“ povelje, naj bo pripravljena za odhod v Levante. „Temps“ javlja nadalje, da bo sultan v kratkem odpoklical poslanika v Parizu Munir-beya ker je v pogovoru z zunanjim ministrom Delcassejem preveč angažiral sultana samega. Očividno je, da v tem vprašanju nekdo na skrivnem podpira turško vlado. Morda pa imajo zopet Angleži svojo roko vmes. Kdove.

Mej Buri in Filipinci

noče poznati angleška vlada nikake razlike. V predzadnji seji angleške zbornice, katere zasedanje je bilo v petek zaključeno s prestolnim govorom, je omenjal kolonijalni minister Chamberlain proklamacije ameriškega generala Mac Arthurja, s katero se Filipincem naznanja, da bo vlada smatrala za morilca vsakogar, ki bi umoril Amerikana, ker domača vlada de facto več ne obstoji. To proklamacijo je potem obrnil na južnoafriške razmere, češ da je tudi Anglija upravičena tako postopati z Buri, kakor bodo postopali Amerikani s Filipinci. Ta primera je pa popolno neumestna. Filipinci namreč niso tvorili nikdar samostojne države kakoršni sta južnoafriški republiki, ki sta imeli svoje zastopnike v vseh večjih državah in ju vse kot take priznavajo. Kot suvereni državi sta potem napovedali vojsko in njuni vojaki so na povelje legitimne vlade šli v boj. Burskih čet ne sme nihče smatrati za vstaške tolpe. Ker se boj še nadaljuje in so Angleži zasedli samo nekaj posamnih točk v obeh republikah, tudi nobena velesila ni hotela vzeti naznanje angleške izjave o nekaj in se torej splošno priznava nadaljnji pravni obstoj obeh republik. Chamberlainova primera mej burskimi ter filipinskimi četami je bila torej skrajno neprimerna.

Volivno gibanje.

Dr. Tavčar v boju proti osebam.

Dr. Tavčar je govoril preteklo soboto v Višnji gori, govoril na način, ki v jasni luči kaže »inteligenco« tega voditelja narodno-napredne stranke. Na shodu v Višnji gori je dr. Tavčar v surovosti samega sebe prekosil, ali kakor bi rekel notar dr. Bežek: »Zapljunil je z obrekovanjem v naš narod zavist in sumničenje, katero navdaja danes slehernika, da predbaciva drug drugemu nepoštenost in druge ljubke lastnosti«.

Tavčarjev govor v Višnji gori mora presedati celo najožjim njegovim somišljenikom. Ves govor je kopa psovk na osebe. Vodja slovenskih liberalcev sploh zadnje dni ni zmožen za kaj boljšega. Vse delo njegovo je gonja proti duhovnikom in cerkvi ter osebni napadi na neljube mu osebe. Dr. Tavčarjev osebni boj se je v soboto povspel na stopinjo, kjer se neha vsa inteligenca, kjer se pričinja posurovelost ali pa dvomljivo duševno stanje, provzročeno vsled strahu pred bližnjimi volitvami. Ako je to liberalcem prav — nam tudi. Iz polnega srca jim privoščimo takega voditelja, ki se iz svoje osebne maščevalnosti bori samo proti osebam, in čegar sobotni govor je preslab celo za družbo v Pichlerjevih katakombah.

Naše delo in naš boj ni za osebe, ampak za prava in blagor našega naroda. Dr.

Tavčar pa je na popolnoma napačni poti, ako meni s surovimi napadi na osebe ubiti katoliško narodna načela. Ako se razvije po dr. Tavčarjevem vzoru osebni boj, tedaj mislimo, da bi ga ogromna večina liberalcev ne mogla biti vesela, ker imajo ravno mnogi liberalci ogromno masla na svojih glavah.

Dr. Tavčar se zavija s plaščem svoje imunitete, pod katero se pogumno skriva, kadar se ga prime za ušesa. Pod varstvom te svoje imunitete si upa prodajati »inteligenci« razburjeno svojo pamet na način, kakor je to storil v Višnji gori.

Dr. Tavčar, ki je svoj čas okoli duhovščine iskal mandata, je očital dr. Šusteršiču dijaška leta, češ, da je v teh letih bil nasprotnik duhovščine, kar pa ni res, ter je v Tavčarjevem govoru polno izmišljotin. Dr. Tavčar je po našem mnenju najmanj poklican, komu očitati premembo mišljenja, in to tembolj, ker je obče znano, da je dr. Šusteršič v zreli moški dobi nepremično stal in stoji na trdnem stališču katoliško-narodnih načel, dočim je dr. Tavčarjevo politično spreminjevanje zadnjih let prišlo že v pregovor. Da dr. Tavčar more sploh igrati v narodno-napredni stranki tako ulogo, to govori o grozni dekadenci v tej stranki.

Naša časnikarska dolžnost je, da povsem mirno zabeležimo najnovejšo izrodke dr. Tavčarjevih razburjenih možganov. Mi dobro razumemo boj dr. Tavčarjev proti dr. Šusteršiču, vsaj dr. Šusteršičevo neumorno delo je največja ovira liberalcem pri njihovih naporih za usuženje našega ljudstva. Dr. Tavčar, ki je svojo sposobnost pokazal pri zadevi potresnega posojila, niti ne odgovarja na razna očitjanja, da svojih poslaniških dolžnosti v tem velevažnem vprašanju ni izvrševal tako, kakor bi bil moral, ampak meče psovke na osebe, kakor bi bil on najsvetejši mej Slovenci. Tak boj mora dr. Šusteršiču pridobiti splošne simpatije, tak boj mora tudi naše nasprotnike prepričati, da stvar, za katero se borimo, mora biti prava, ker se proti nam od strani njihovega prvaka in njegovih glasil izvaja samo osebni boj. Čim bolj sramoti dr. Tavčar dr. Šusteršiča, tem bolj se ga oklepa ljudstvo, tem bolj spoznava pravi namen liberalnih napadov, tem bolj prihaja ljudstvo do prepričanja, da se resno delo za ljudstva blagor le okrepi in pomnoži, ako se čim preje potisnejo iz javnega življenja ljudje Tavčarjevih nazorov in lastnostij. »Proč s hinavščino iz našega javnega življenja,« je klical Tavčar v Višnji gori, a kakor smo v včeršnjem članku »Liberalni hinavci« dokazali, si niti njegovi listi ne upajo brant, kar je storil on s svojimi tovariši, in morajo ljudi z lažmi slepiti. Velja naj klic: »Proč s hinavščino iz našega javnega življenja,« a tedaj bo prva prometna iz javnega življenja Slovencev — dr. Tavčarjeva klika.

Dr. Tavčar se umika resnici.

Na shodu v Višnji Gori je dr. Tavčar izrekel o katoliško-narodni stranki besede: »Sami sebi dajejo v svojem manifestu največjo slavo. Našemu kmetu, katerega so s svojo gospodarsko organizacijo ogulili do kosti, hočejo biti edini rešitelji.«

Dr. Tavčar, ali se vam je takrat ob šampanjcu sanjalo, ko ste izgovorili te besede? Na dan s tistimi kmeti, katere je katoliško-narodna organizacija ogulila do kosti! Apeliramo v tem oziru na Vašo moškost, katero vam ni treba skriti s tem, da nam odgovora ne boste dali! Ali se spominjate na notranjske oderuhe, katerih protiljudsko rovanje ste svoj čas, ko je bilo še nekaj idealizma v Vas in še niste prišli v dotiko z notranjskimi liberalci, sami razkrili.

Katoliško-narodna organizacija je ravno nasproti oderuhom, ki so hoteli ljudstvo oguliti do kosti, dosegla velikih vspehov na korist ljudstva. Ti liberalni oderuški rešitelji bi ubogega kmeta same ljubezni radi snedli in snedli bi ga, da ni katoliško narodne stranke, ki trga kmeta iz rok tem požeruhom!

Apetit »inteligence«.

Na shodu v Višnji gori je notar dr. Bežek pozdravil dr. Tavčarja ter ga pozval, »naj pojasni načrt, po katerem hoče izvajati svoj mandat.« Na to je zbrani »inteligenci« postregel dr. Tavčar z naslednjimi duhovi-

tostimi: »Globoki Vencajzev želodec, (Ali je takrat dr. Tavčar mislil na svojega?) »Katoliškonarodna stranka se ponuja, kakor se ponuja uš kožuho,« »hinavci,« »mrčes,« odtrgati te klope, ki so se v vero zagrizli, da kar vse mrgoli,« »politični kričarji, ki oboroženi z velikimi rožnimi venci porablajo, kakor berači ob romarskih potih, molitev, da si polnijo ž njo svoje želodce,« »žro najsmrdljivejše reči« (molitev?), »kup arogance in nesramnosti,« »sleparija,« »goljufija,« »z vodo polit pes,« »naša sveta vera je padla v roke smrdljivim roparskim ticam, ki so jo zanesle v blato svojega nečednega gnezda,« »po plenu grabec frfetajo okrog gospodovih oltarjev ter trgajo ž njih, kar poželi njihov nenasiljivi želodec,« »smrdljive roparice« itd.

»Narod« ne poroča, ali je kdo premeril želodce navzočne inteligence, ki je vso to hrano spravila v se. Za zdrave želodce našega ljudstva pa taka hrana ni. Morda bode teknila tisti obmejni inteligenci, ki trdi, da kranjski liberalci ne poznajo osebnega boja.

Tavčar in gnjila jajca.

Dr. Šusteršič je na svojem volivnem shodu izjavil, da bode katoliško-narodna stranka na najodločnejši način branila v deželnem zboru koristi kmečkega našega ljudstva, in ako bi liberalni spletkarji poskušali te interese na kak način oškodovati, da tedaj dež zboru ne bo. Dr. Tavčar je na to izjavil v Višnji gori, da se »napredna« Ljubljana mobilizuje lahko na galeriji z gnjilimi jajci, ki bode v par trenutkih prepodila naše poslance iz zbornice. Dobro dr. Tavčar! Tudi ta boj sprejememo. Gnjlili jajci ljubljanskih barab se ne bojimo, tem čvrstejšje bodo naši poslanci najodločnejše vstrajali v boju za ljudske koristi. Ako bode treba, branile jih bodo napram ljubljanskim naprednim barabam trde in žuljave pesti okoličanskih kmetov in poštenega ljubljanskega delavstva! Le hujskajte, dr. Tavčar, ali ne veste, da ste Vi prvi pričeli? In sedaj pojdite po barabe in po gnjila jajca — nasledke, ki Vas zadenejo, pa pripišite svoji brezmejni aroganci.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. avgusta.

Dr. Jos. Kaizl †. Drž. poslanec dr. Šusteršič poslal je v imenu »Slovenskega centra« posl. dr. Pacaku, kot načelniku češkega kluba v drž. zboru, sledečo brzobjavko: Drž. poslancu dr. Pacaku Kutna gora. Sprejmite izraz najodkritejšega sočutja povodom bridke izgube, ki je zadela češki narod in Vašo stranko.

Za »Slovenski centrom«: Dr. Šusteršič.

Osebna vest. Gospod Jos. Kordin, nadkomisar pri c. kr. državni železnici, je odpoklican v službo k generalni inspekciji avstrijskih državnih železnic na Dunaju.

Razpisujeta se župniji Ihan v moravski dekaniji in Rakitna v vrhniški dekaniji. Prošnje za župnijo Ihan naj se naslové na deželno vlado v Ljubljani; za župnijo Rakitno pa na lastništvo patronske graščine v Bistri. Zadnji rok za vlaganje prošenj za župnijo Ihan je 20. september, za župnijo Rakitno pa 31. avgust 1901.

Zaročil se je g. dr. Janko Brejc z gdč. Marico Vencajzovo. Naše najiskrenejše čestitke!

Imenovan je absolvirani učiteljski kandidat g. Alojzij Lučkman n poštним praktikantom v Celju.

Ustanova za učiteljske vdove. Ustanova pokojnega vodje normalke, c. kr. šolskega svetnika in častnega kanonika Iv. Nep. Schlackerja v podporo ene učiteljske vdove se bode zopet podelila za čas od 1. avgusta 1900 do 1. avgusta 1901. Pravico do te ustanove imajo učitelj. vdove, ki sicer ne uživajo nikake ustanove, ki so v resnici ubožne, nesvarljivega življenja in katerih možje so najmanj deset let hvalevredno služili v kronovini Kranjski kot ljudski učitelji. Prošnje naj se vložé do 30. septembra tega leta pri konzistoriju v Ljubljani.

Vojaške vesti. Poročnika sta postala gospod Leon Suppantšitsch pri divizijskem artilerijskem polku št. 19, in Teodor Waldherr pri pionirskem bataljonu št. 1.

Poročil se je v Ljubljani instalatèr g. J. Antosiewicz z gd. Mici Dejak.

Elektriška železnica v Ljubljani. Včeraj zvečer so pripeljali v Ljubljano zopet 8 vozov za elektriško železnico. Otvoritev bode dne 1. septembra. Danes popoldne so se novi vozovi odpeljali z južnega kolodvora skozi sredino mesta po elektriški progi v Vodmat. Ta vožnja je vzbudila po mestu mnogo pozornosti. Danes so se končala dela pri dovodnih žicah.

Iz Idrije 18. avg. (Dva pogreba.) Telesni ostanke dveh oseb v najlepši starosti umrlih, so bili ta dan položeni k požitku. Pokopali so družega za drugim 20letno dekle Ana Pelhan in 26letnega krojaškega mojstra Ivana Čuk. Prvo imenovano dekle, hči zvestega uda katoliške delavske družbe od začetka, je želelo vstopiti v Marijino družbo že iz početka, a vroča želja se ji je izpolnila šele par dni pred smrtjo. Kako ganljivo je bilo, ko je — skoro umirajoča — prvokrat poljubila Marijino svetinjico ter si jo nadela okoli vratu! Vedela je, da so ji ure sešete, a vendar kako srečna je bila, da je dosegla na smrtni postelji, po čemer je hrepnela že nekaj let! Par dni kasneje je umrla popolnoma prepričana, da jo bode Marija tudi tam spoznala za svojo hčer. Danes smo dekle pokopali. In kako krasen je bil sprevod! Marijine hčere-tovarišice so jo spremile do malega vse na poslednji poti na tem svetu, vrhu tega še mnogo družega ljudstva. Na grobu so se poslovile družtvenice z lepo žalostinko. Počivaj v Gospodu, blaga Marijina častilka, in prosí tam za nas!

Precej na to je bil pogreb mladega moža Ivana Čuk. Spravila ga je, kakor prej imenovano, jetika. V poslednjem času je zlasti mnogo trpel. Najhuje ga je mučila misel, da bode moral v ječo. Obojen je bil namreč radi znane turnarske afere na šest tednov. Smrt ga je rešila. Ker je liberalno delavsko bralno društvo razobesilo črno zastavo, mislimo, da je bil ud tega društva. Čudno pa se nam je zdelo, ko smo gledali sprevod. Tovariši obrtniki in bližnji sosedje so mu res izkazali poslednjo čast, lep pogreb napravili — toda tistih nismo videli, ki so toliko govorili in pisali o »nedolžnih« žrtvah turnarske afere. Siromak si bil pač obrtnik, a j h e n obrtnik! Najdi v večnosti boljše prijatelje! Tu se je pokazalo, da liberalalec pozna človeka le toliko časa, dokler ga rabi. In ti ljudje udrihajo po Marijinih družbah!

Vojaški begunec. Z vojaških vaj 17. pešpolka je ušel prostak Franc Kos, doma iz Straže, občina Št. Rupert.

Novomeško gasilno društvo bode svojo 25letnico praznovalo prihodnje leto skupno z otvorjenjem vodovoda. Ob istem času se bo vršil v Novem Mestu shod kranjskih gasilnih društev.

Izlet na Menino priredita kamniška in savinjska podružnica »Slov. plan. društva« v nedeljo dne 25. t. m. Odhod iz Gornjega grada, oziroma Gornjega Tuhinja ob 8. uri zjutraj.

Izlet na Ojstrico priredi savinjska podružnica »Slov. plan. društva« dne 26. in 27. avgusta. Odhod iz Luč dne 26. avgusta ob 2. uri popoldne.

Vsled šale smrt. V Pletterjih pri zgradbi samostana uslužbeni delavci Karol Puc, Juro Magdič, Pavel Vlaisič, Jožef Luzar in 13letni Mihael Prah, doma iz občine Cerklje, so šli 14. t. m. spat na neki skedenj. Luzar in Prah pričela sta se v šali po skedenju metati. Prah je pal s skedenja ter si pri padcu zlomil — vrat. Bil je takoj mrtev.

Samomor. Simon Krištofič, brivski pomočnik iz Kamnika, se je dne 19. avgusta v vasi Zduš ustrelil. Pomanjkanje vere in delomrznost sta ga pripeljala k temu žalostnemu koncu.

Samomor vojaka. Na Predilu se je ustrelil lovec Anton Rekar, rojen Kranjec. Nekemu vojaku so zginile tri krone. Preiskava se je uvedla, Rekar se je pa preiskavi odtegnil s smrtjo.

Toča je napravila mnogo škode v Račjem selu. Pabila je tudi v vasi Hudeje. — Dne 12. t. m. pa je pabila toča tretjino vinogradov v občinah Goče in Erzelj.

Gospodinjska šola v Ljubljani se prične sredi decembra. Prošnje za vsprejem

naj se pošljejo do 15. sept. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Dotični razglas smo že doslovno objavili; vsa pojasnila daje odbor kmetijske družbe.

Ples v cerkvi. Z ozirom na »Narodovo« zlobno poročilo smo prejeli naslednje pojasnilo: Od prijateljske strani nam je došla št. 187. »Slov. Naroda« z dne 17. avgusta, v kateri se opisuje, kako grozno se je skrnila cerkev sv. Ožbalta na Ponikvi, in v kateri se cela krivda zvrta na župnika in kaplana. Žalibog za liberalce, da je cela zadeva večinoma zlagana, deloma pa prav svobodomiselnost zavita. Trdi se v »Sl. Narodu«, da sta župnik in kaplan plačala dva sodčka piva za svoje pristaše v hlačah in kijklah (kako lepo!) In kaj je na tem resnice? Navada je, da se vsako leto za pevce in pevke in za druge osebe, katere za Ožbalto nedeljo okrasijo cerkev ter stavijo brezplačno štiri altarje za inicije, katere zvonijo in oskrbujejo strelivo, kupi sodček piva in nič več. Tega pa ni plačal ne župnik ne kaplan. Ravno tako neumno je predbacivati župniku, da je dal dovoljenje za »buschenschank«, ker ga še nihče niti vprašal ni. Zraven tega pa »Narodovo« dopisnik kot zakonov vešč mož lahko zna, ali bi vsaj moral znati, da dovoljevanje »buschenschankov« ne pristojata cerkveni, temveč posvetni oblasti. Ali je dotični gostilničar prosil obč. predstojnika ali ne, to nam ni znano in nas nič ne briga. Zato se naj pobriga obč. predstojnik, saj je liberalalec, je Vaš z dušo in s telesom, in zraven tega še cerkvenik cerkve sv. Ožbalta. Zato se naj brigajo gg. orožniki, saj so liberalcem naklonjeni vsaj tako, kakor nam. Nadaljno poročilo v dotični številki »Naroda«, v kateri znani dopisnik s prav farizejskim zavijanjem z razprtim tiskom našteva razne zločine, kateri so se baje godili v cerkvi sv. Ožbalta, je pa večinoma zlagano in drugo pretirano. — Nesramna laž je, da bi kdo v cerkvi plesal, pel klafarske pesmi, ali celo vriskal itd. Ravno tako zlagano je, da bi kdo hotel ugasniti večno luč. Kdor bere umazani dopis v »Sl. Narodu«, mara nehote misliti, da se je celi prizor v cerkvi vršil po noči, in da bi imel ugaševalec namen, celi prizor zaviti v temo v posebne namene, in vendar je bilo vse to popoldne po dnevu. Klobuk so neki metali v svetnike in svetnice! Mi smo ostro poizvedovali, koliko da je na tem resnice, in izvedeli smo, da je nekemu padel klobuk s kora in na to ga je neka druga oseba vrgla nazaj na zelo nizki kor. To gotovo ni bilo prav, pa vendar je velik razloček med resnico in »Narodovim« poročilom, da »so metali klobuke v svetnike in svetnice na altarjih«. In za vse to, kar se je po »Narodu« zgodilo v cerkvi sv. Ožbalta, sta seveda odgovorna župnik in kaplan, ali pa vsaj klerikalna stranka! Poglejmo, kdo pa je bil zraven! Oni navedeni posili urar, kateri je orgljal, gotovo ni naš, ker prav izvrstno zabavlja čez klerikalce in gre za liberalno stranko črez drn in strn, ta gotovo ni naš. In ako je ta, kar je pri njegovi muzikalični izobrazbi zelo mogoče, po misijonski pesmi in »Očenašu« zaigral res kako okroglo, je to gotovo graje vredno, a to si naj zapišejo za ušesa liberalci kot svojo zaslugo. Plesal pa ni pri tem nikdo. Ko mu je mežnar rekel, naj neha, je rekel le ta liberalni urar: »Fantje, pa zraven mene pojte, če tukaj ne smem!« In razven tega: je bil zraven neki fant, pri katerem se po noči zbirajo učeni in neučeni liberalci v — hlevu. Bil je zraven sin nekega odličnejšega pristaša liberalcev, eden s Ponikve, eden zunaj Ponikve, bil je zraven mlajši brat velikega in grozno učenega liberalnega prihodnjega dohtarja, bila je zraven neka žena s Ponikve, katera gotovo ni klerikalca, bil je zraven mož, kateri ima celo pri cerkvi sv. Ožbalta nekaj govoriti, kateri pa pridno prebira, kakor slišimo, »Rodoljuba« in kateri po takem gotovo ni zaprisežen klerikalalec. Zakaj pa takrat niso odprli svojih ust in svarili, če je bilo treba? Celi teden so orožniki poizvedovali in povpraševali okolo in kompetentna oblast, župnik pa izve to še le po časopisu! Ali mar menijo gg. orožniki in drugi liberalni faktorji, da bi župnik zakrival in zagovarjal zadevo, ako je kaj na tem. — Dobro, naj iščejo, in ako je kdo kaj kriv, naj se kaznuje! A narav-

nost neumno in nedosledno je, vso krivdo valiti na klerikalce in na duhovnike. Klerikalna stranka je pri tem ravno tako malo kriva, kakor liberalna na tem, ako kakemu liberalnemu policaju jetniki uhajajo, ali ako se kak liberalen učenjak ponoči plazi skozi tuja okna.

Alojzij Kreft, župnik.

Na Pijavi Gorici v izanski fari je bil dne 11. t. m. izvoljen soglasno posestnik g. Jože Jamnik za župana. Mož je odločen, zanesljiv pristaš katoliško-narodne stranke, z njim istega mišljenja in prepričanja je ves njegov odbor. Poprejšnji župan, zaupni mož »Narodove« stranke, pri zadnji obč. volitvi niti enega glasu ni dobil, ako-ravno je bil odredil občinsko volitev na Vrhu pod sv. Ahacijem. Ko je uvidel ta zaslepljeni liberalalec, da nima več pristašev med poštenimi kmeti, je prodal posestvo in jo popihal v Ljubljano. Srečno pot! — Kako pa liberalen župan njegovega kalibra župani, je sedaj dokazano. Mož ni pustil niti jednega zapisnika, niti dnevnika, niti jednega računa — nič! Da, pač nekaj. Izročil je občinski pečat in 3 K 64 h, reci: Tri krone in štiriinšestdeset helarjev denarja, rekoč to je vse. Radovedni smo, kako vso stvar vredni na pritožbo sedanjega občinskega odbora naš kranjski dež. odbor. Kaj poreče c. kr. okr. glavarstvo?! Da odklenalo je liberalnim županom v naši župniji, dal Bog, da bi tudi kmalu liberalno-zagrizenim učiteljem. To želé

Občani iz Pijave Gorice.

Premovanje konj v Boh. Bistrica bo dne 2. sept. za občini Boh. Bistrica in Srednja vas. Razdelilo se bo deset premij: 1 po 50, 1 po 40, 3 po 30 in 5 po 20 kron.

Rudnik pri Sv. Ani na Ljubelju se po najnovejših poročilih ne bo popolnoma opustil.

Samomor na ulici. V Št. Rupertu pri Celovcu se je ustrelil mizarski pomočnik Pavel Fleis na ulici. Vzrok nesrečna ljubezen.

Mož, ki muhe je. Včeraj je v tukajšnji restavraciji Lorber stavil komisijonar št. 27 z nekim gospodom, da sne deset muh. Gospod je privolil v stavo za vrček pive, nalovil je možu deset muh in — zgubil je stavo, ker je postrešček res pojedel vseh deset muh. Pivo mu je boljše teknilo, nego muhe.

Shod dolence-avstrijskih mlinarjev in posestnikov mlinov. Te dni se je vršil na Dunaju shod niževavstrijskih mlinarjev in posestnikov mlinov. Tega shoda so se udeležili tudi zastopniki raznih ministerstev. Sprejele so se na tem shodu resolucije in sicer: 1. da se odpravi določba, vsled katere je carine prosto ono žito, ki se iz inozemstva uvaža v našo državo z namenom, da se v naših mlinih zmelje in se iz istega dobljena moka potem zopet izvaža; 2. da se prepove borzna igra s poljedelskimi pridelki, posebno z žitom in 3. resolucija, s katero se protestuje proti temu, da so ogerski mlini, nahajajoči se v Nižji Avstriji, prosti davka.

Ali so za kaj takega zmožni liberalci? Ravnokar je priobčila kongregacija »belih očetov« svoje letno poročilo. Njihovih misijonskih postaj je sedaj 65, v katerih se nahaja 261 misijonarjev, 140 sester in okoli 1000 katehistov. Število izpreobrnencev znaša 60.000, katehumenov pa je 161.000. V njihovih 141 šolah dobiva pouka 9500 učenecv in učenk, bolnikov pa niso v pretečenem letu oskrbovali nič manj kakor 342.000. Iz tega poročila je razvidno, s kako velikim vspehom delujejo »beli očetje« med nesrečnimi črnici.

200 potomcev, sinov, unukov, pravnukov itd. je zapustil te dni v Arbaniji v vasi Hutu umrl Turčin Smail Hadžo. Umrl je star 160 let.

Grassmann mrtev. V Stetinu je 14. t. m. umrl znani blatilec sv. Alfonza Liguorija Robert Grassmann.

Crispijev sin, znani tat, ki je iz Italije ubežal v Ameriko, je povodom smrti svojega očeta pomiloščen in je že nastopil pot v blaženo Italijo. Italija bode tako skoro imela jednega »poštenega« moža več.

Zverinska žena. Iz Tihany se poroča: V hiši kmeta Jožefa Matyko je pričelo goreti. Ogenj se je strahovito hitro širil in skoro je pričela goreti tudi hiša sosedica Petra Nagyja. Štiriletni sinček Jožefa Matyka je bil obdolžen, da je zažgal z žvepljenkami

in ko je jokaje priznal svoje dejanje ženi Petra Nagyja, prijela ga je besna žena in ga v grozo vseh navzočih tresčila v ogenj. Deček je zgorel. Množica je hotela linčati zverinsko ženo, ki je pa zbežala v kuhinjo in se zaprla, a skozi okno je skočila za njo mati malega Nagyja ter je morilki svojega sina zasadila kuhinjski nož v prsi.

Proti židom na vseučiliščih v Rusiji. Doslej na ruskih vseučiliščih število židovskih dijakov ni smelo prekoračiti 5 odstotkov vsega dijaštva na dotičnem vseučilišču. Sedanji naučni minister pa hoče to naredbo še poostri. Wanowski namreč zahteva, naj se to število od 5 odstotkov zniža na 3 odstotke, ker je ljudsko štetje pokazalo, da židje broje 3 odstotke vsega prebivalstva v Rusiji. Naučni minister hoče povrh še določiti, da se na vseučilišču v Moskvi sploh ne bo sprejel noben žid.

Pet ur v morju. »Naši Slogi« pišejo iz Malega Lošinja, da sta neki tamošnji kmet in njegov 12letni sin odplula z ladjo na morje. V kanalu pri otoku Cresu ju je zalotil vihar, ki jima je poprej, nego sta mogla spraviti jadro, preobrnil ladjo in ju vrgel v morje. Pograbila sta za ladjo, ki pa je bila na nesrečo skoro vsa pod morjem. V strahu, da se ladija potopi, sta morala nesrečnika zdaj eden zdaj drugi zapuščati isto ter plavati ali držati se na morju, mej tem ko je drugi počival, drže se za ladjo. V tem obupnem položaju sta se nahajala polnih pet ur, dokler ju ni zapazila neka ribiška ladija, ki ju je, vsa obnemogla, privedla na kraj.

Škandal na policiji v New Yorku. Na policiji v New Yorku imajo velikanski škandal. Mnogi policijski uradniki so bili v zvezi z raznimi skrivnimi igralnicami in drugimi takimi »zavodji«. Leti so policiji plačevali na mesec 4000 mark in za to jih je policija ščitila. Ako je kak nepoučen policijski stražnik prišel na sled tem brlogom, je bilo v pravem času vse v redu, ker so krivci dobili migljaj od svojih zaščitnikov na policiji. Celo slaboglasne ženske in gostilničarji, pri katerih so se zbirali zločinci, so bili pod varstvom teh čednih policijskih uradnikov, ako so jih — plačali.

Pravda za Crispijevo premoženje. »Corriere di Napoli« javlja, da je prva, od Crispija zavržena žena, Rozalija Montmasson, pričela pravdo, ker hoče biti oza glavna dedinja po Crispiju.

Stavka dvornih kuharjev. Iz Madrida se javlja poseben slučaj stavke. Ondi so višji kuhar kraljeve kuhinje in pet dvornih kuharjev pričeli stavko. O povodu te stavke se še nič ne ve.

Smrt po poroki. Urednik »Stefanois« v Saint Etienne Kélistier se je poročil te dni z 18letnim dekletom. Po ženitovanjski pojedini podala sta se srečna poročenca na svoj dom, a komaj sta prestopila prag stanovanja, zgrudil se je Kélistier mrtev pred noge neveste. Zadela ga je srčna kap.

V katerem mestu živi največ židov? Naseljevanje židov v Severni Ameriki se je posebno pomnožilo zadnja leta iz Rusije. Sedaj šteje Novi Jork 700.000 večinoma ruskih židov, ter je tako Novi Jork mesto, ki ima največ židov. Novi Jork ima že cele mestne dele, v katerih stanujejo skoro izključno sami židje. V Novem Jorku je mnogo tudi židovskih gledališč, na katerih igrajo igralci v takozvani židovski nemščini.

Društva.

(Prostovoljno gasilno društvo v Starem trgu pri Ložu) priredi v nedeljo dne 25. avgusta 1901 povodom otvoritve »Gasil. doma« veselico. Vspored: 1. Ob 3. uri popoldne zbirališče društev na Žurgovem dvorišču. 2. Ob 4. uri odhod k »Gasilnemu domu« z godbo na čelu. 3. Nagovor in izročitev »Gasilnega doma« domačemu društvu. 4. Odhod na veseliciin prostor. 5. Loterija. 6. Prosta zabava in ples. — Svira c. in kr. vojaška godba. — Veselica se vrši ob vsakem vremenu v prostorih »Narod. Citalnice«. — Ustopnina za osebo 40 vin., za družino 60 vin. — K obilni vdeležbi uljudno vabi odbor.

(Vabilo k veselici.) ki jo priredi delavsko bralno društvo v Kamni gorici v nedeljo dne 25. avgusta na dvorišču gospoda Adolfa pl. Kappusa. Vspored veselice bo tale: 1. F. Ferjančič: »Delavska pesem«. Poje možki zbor. 2. Nagovor. 3. a) F. Žirovnik: »Tiček«. Harm. b) dr. Gustav Ipavec: »Predica«. Obe poje ženski zbor. 4. »Kmet Herod, ali gorje mu, ki pride dijakom v roke«. Burka s petjem v dveh dejanjih. Igrajo društveniki. 5. a) M. Hubad: »Miška«. Narodna. Harm. b) P. Ang. Hribar: »Mlatiči«. Obe poje mešan zbor. 6. Iv. pl. Zajc: »U boji!« Poje možki zbor. — Začetek točno ob 4. uri popoldne. — Vstopnina je za sedež 20 kr., za stojišče 10 kr. Otroci plačajo polovico, udje so vstopnine prosti. — Če bo deževno vreme, se preloži veselica na prihodnjo nedeljo. — K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Narodno gospodarstvo.

Dobavni raspis.

C. in k. vojno ministerstvo namerava po javni konkurenci zagotoviti različne oblačilne in opravne predmete. Med temi so: podloge in ovrtniki iz kožuvine, vse pritlikline za vojaške klobuke, čelade in čake, zaponke, gumbi in razni znaki iz kovine, usnjene in volnene rokavice, kuhalne in jedilne priprave, žebliji, podkve, ostroge, stremena, lopate, kolčki za šotore in privezovanje konj, vedra za vodo, spodnje blače iz volnene tkanine itd. Ponudbe je vpsolati neposredno vložnemu zapisniku vojnega ministerstva in sicer najkasneje do 15. oktobra t. l. 12. ure popoldne. Ponudbeni vzorci, dobavni razglas in natančni zaznamek predmetov, katere je dobaviti, so tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na ogled.

C. in k. vojno ministerstvo namerava po javni konkurenci pri malih obrtnikih si zagotoviti za leto 1902 različne potrebščine iz usnja za vojaško opravilo. Dobaviti je vsakovrstne črevlje, jermena, torniste, taške itd. Vsak obrtnik se more sam ali kot ud kake obrtne zadruge udeležiti dobave, vendar pa mora v obeh slučajih posredovati pristojna zadruga. Ponudbe je kolekovati s kolekom za 1 K in najkasneje do 15. septembra 1901 do 12. ure popoldne vložiti pri oni trgovski in obrtniški zbornici, kjer ponudnik biva, na Kranjskem torej v Ljubljani. Varščine in vzorcev ni treba predložiti. Natančnejši pogoji, ponudbeni vzorci in zaznamek predmetov in cen se lahko vpogledajo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Darovi.

za pogorelce v Podlipi.

Do 15. avg. t. l. so poslani na župni urad v Ajdovcu darila za pogorelce na Podlipi sledeči dobrotniki: Preč. g. Leskovski župnik Fr. Schweiger 20 K. Preč. g. prelat dr. I. Kulavic 10 K. Preč. g. župni upravitelj Nikolaj Stazinski, Čatež 3 K. Preč. g. Jan. Abram, Crni Vrh 10 K. Podobčina Dražgoše po veleč. g. Boncelj 6 K. C. gosp. J. Molj, župnik v Stranjah 6 K. C. g. Mih. Bogolin, vp. župnik 10 K. Gdč. Jarc Marija, posestnica 60 K. Vlč. g. Jos. Jereb, vp. župnik 6 K. Vlč. g. Lovro Kristofič 10 K. Monsig. M. Jeriha 10 K. Žup. upr. Jan. Pfajfar 6 K. Župnik J. Šafer 6 K.

Bog povrni stotero!

Martin Poljak, župnik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 20. avg. (C. B.) Minister Rezek se je podal danes v Prago, da bo zastopal vlado pri pogrebu dr. Kaizla.

Celovec, 20. avgusta. Včeraj se je ustrelil trgovec Anton Suppan.

Pariz, 20. avgusta. Na povabilo Loubetovo se bode ruski car udeležil sklepnih francoskih vojaških vaj pri Rheimsu.

Pariz, 20. avg. (C. B.) Listi poročajo, da bo carja pri njegovem potovanju v Francijo spremljala tudi carinja.

Pariz, 20. avgusta. Zasedanje generalnih svetov je bilo včeraj otvorjeno. Večji del prejšnjih predsednikov je bil zopet izvoljen.

Carigrad, 20. avg. Francoski poslanik Constans je dobil v avdijenci pri sultanu vtis, da se vse preporne zadeve v kratkem ugodno rešijo. Ministerski svet se je že posvetoval o dotičnem sultanovem odloku.

Carigrad, 20. avg. (C. B.) Sultan noče sankcionirati odloka glede obrežnega vprašanja. Francoski poslanik Constans zahteva takojšnjo sankcijo in preti z odhodom.

Belgrad, 20. avgusta. Pri volitvi senatorjev je bilo izvoljenih 16 vladnih pristašev-radikalcev. V dveh okrajih je potrebna ožja volitev. Mej novimi senatorji so večinoma vsi sedanji ministri in voditelji radikalnih strank.

Rim, 20. avg. Tu se čuje, da se bo srbska kraljevska dvojica po obisku Petrograda podala tudi v Rim, da se sprizajni s črnogorskim knezom. Rusija se trudi mej Srbijo in Črno goro ustvariti zvezo ter se bode o tej priliki sklenila ta zveza, pri kateri se bode tudi oziralo na slučaj, ako ostane srbska kraljevska dvojica brez potomcev.

Milan, 20. avgusta. Že teden dni imajo vsi tukajšnji mesarji zaprte svoje prodajalnice. Stavka se je pričela radi strogosti mestnih živinozdravnikov. Pri-tožba mesarjev proti živinozdravnikom je bila odbita.

Petrograd, 20. avg. Angleški poslanik je pretestiral, da je bil k poroki velike kneginje Olge povabljen zastopnik Transvaala. Car je pa zapovedal, da se zastopnika Transvaala povabi, na kar je angleško poslanstvo bilo od slavnosti odsotno.

Viktorija, 20. avg. Parnik „Island“ je trčil v bližini Juneau (Alaska) z neko ledeno goro. Parnik se je potopil. Utonilo je 65 oseb, 107 oseb pa je bilo rešenih.

Washington, 20. avgusta. Vse ustavne pravice je vlada v Venezueli sistirala.

Pekin, 20. avg. Ravnokar objavljeni cesarski razglas pravi, da se cesarski dvor dne 6. oktobra vrne iz Singanfu. Prvotno določeni rok 1. sept. se je baje radi slabih potov moral odložiti.

Haag, 20. avgusta. Dr. Leyds je imel daljši pogovor z ministrom zunanjih zadev. Čuje se, da se bode vsled inicijative Holandske vložil protest evropskih vlad proti Kitchenerjevi proklamaciji. Krügerjevega privatnega tajnika Vanderhobena bode te dni sprejel v avdijenci ruski car. Imel je že več daljših važnih pogovorov z grofom Lambsdorfom.

Listnica uredništva:

Na razna vprašanja odgovarjamo, da je tudi osebna dohodarina direktni državni davek. Kdor torej plačuje vsaj 8 kron osebne dohodarine, ima volivno pravico v občini, koder stalno stanuje, ako ni izključen iz drugih vzrokov.

Umrli so:

17. avgusta. Anton Kovič, zidarjev sin, 5 mes. sv. Petra cesta 39. Gastroenteritis. — Marija Umek agentova hči, 2 mes. Konjušne ulice 13. črevesni katar.

18. avgusta. Ivan Hvala sprevednikov sin, 2¹/₂ leta. Bohoričeve ulice 28. škrlatica.

19. avgusta. Anton Klein, tiskarnar in posestnik, 72 let, Spitalske ulice 5. Paralysis cordis vsled zakaščenja.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
18. 9. zveč.	738,2	19,8	brezvevtr.	jasno	
7. zjutr.	738,2	14,8	sr. svzh.	megla	0,0
2. popol.	736,5	27,4	sl. jvzb.	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 20,8 normale: 18,5

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Zitne cene

dné 19. avgusta 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8-15	do 8-17
„ „ pomlad 1902	8-66	8-68
Rž za jesen	7-04	7-06
„ „ pomlad 1902	7-33	7-35
Koruza za avgust	5-51	5-53
„ „ september-oktober	5-57	5-59
„ „ maj-junij 1902	5-46	5-48
Oves za jesen	6-63	6-65
„ „ pomlad 1902	7-00	7-02

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 8-00	do 8-01
„ „ pomlad 1902	8-41	8-42
Rž za oktober	6-70	6-71
Oves za oktober	6-29	6-30
Koruza za avgust	5-24	5-25
„ „ september	5-26	5-27
„ „ maj 1902	5-20	5-21

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7-90	do 8-40
„ „ južne žel.	8-10	8-40
Rž	7-15	7-35
Ječmen	7-00	9-00
„ „ ob Tisi	6-75	8-00
Koruza ogerska	5-65	5-75
Cinkvant	6-75	7-10
Oves srednji	7-00	7-10
Fižol	7-75	10-00

810 1-1

Ravnateljstvo mestne hranilnice Ljubljanske javlja prežalostno vest, da je umrl nje upravni odbornik in pisarnični ravnatelj, gospod

Anton Klein

posestnik, lastnik tiskarne, trgovske zbornice podpredsednik itd., odlikovan z zlatim zaslužnim križcem

ki si je pridobil obilo zaslug za napredek in razvoj našega zavoda. Pogreb bode v sredo, dné 21. avgusta, ob 5 uri popoldne iz hiše žaksti, Spitalske ulice št. 5.

V Ljubljani, dné 19. avgusta 1901.

Oljnaté barve v kositarnih škaltljicah za razprodajalce in lastno uporabo se dobé pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice 228 5 12-1 Vnanja naročila proti povzetju.

Trgovskega učenca

iz dobre hiše, kateri je dovršil ljudske šole, sprejme v trgovino z manufakturnim blagom

Franco Crobath v Kranju.

809 3-1

811 1-1

Trgovinska in obrtniška zbornica za Kranjsko naznanja prežalostno vest, da je njen zaslužni večletni podpredsednik, preblagorodni gospod

Anton Klein

hišni posestnik, lastnik tiskarne, lastnik zlatega zaslužnega križca s krono, dež. poslanec, ravnatelj mestne hranilnice ljubljanske itd. itd.

danes popoldne po kratki, mučni bolezni v 72. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal. Pogreb bode v sredo, dné 21. t. m., ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti v Spitalskih ulicah št. 5 na pokopališče k sv. Kristofu.

V Ljubljani, dné 19. avgusta 1901.

Prva žrebliarska in železo-obrtna zadruga v Kropi in Kamni gorici vsprejme spretnega 803 3-1

korespondenta

oziroma

knjižvodjo.

Pismene ponudbe z dostavkom letne plače vpsolati so naravnoost zadrugi.

Lovski pes,

izvrsten brakadoc, tri leta star, močan, bel, je na prodaj za 40 K pri

Anton Komljanec, Bučka, Dolensko.

806 3-1

Najnižje cene.

Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch

tovarna dežalnica, Ljubljana, Mestni trg 15.

363 39-18

808 1-1

Družina Kleinova naznanja v svojem in svojih sorodnikov imenu prežalostno vest, da je njih predragi, nepozabni oče, oziroma brat, tast in stari oče, gospod

ANTON KLEIN

hišni posestnik, lastnik tiskarne, lastnik zlatega zaslužnega križca s krono, deželni poslanec, podpredsednik trgovske in obrtne zbornice, ravnatelj mestne hranilnice ljubljanske itd. itd.

danes ob 1/2. uri popoldne po kratki, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 72. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Truplo predragega rajnega se bode v sredo, dné 21. t. m., ob 5. uri popoldne slovesno blagoslovilo in iz hiše žalosti v Spitalskih ulicah št. 5 na pokopališče k sv. Kristofu prepeljalo ter položilo v rodbinsko rakev.

Svete maše zadušnice se bodo brale v mnogih cerkvah.

Nepozabnega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dné 19. avgusta 1901.

Dunajska borza.

Dné 17. avgusta.

Skupni državni dolg v notab	99-10
Skupni državni dolg v srebru	95-90
Avstrijska zlata renta 4%	118-70
Avstrijska kronska renta 4% ¹ / ₂ , 200 kron	95-80
Ogerska zlata renta 4%	118-50
Ogerska kronska renta 4% ¹ / ₂ , 200	93-20
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1675—
Kreditne delnice, 160 gl.	639—
London vista	239-42 ¹ / ₂
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-15

20 mark	23-45
20 frankov (napoleonador)	19-04
Italijanski bankovci	91-05
C. kr. cekini	11-32

Dné 19. avgusta.

3-2% državne srečke L. 1854, 250 gl.	188-50
5% državne srečke L. 1860, 100 gl.	170-25
Državne srečke L. 1864, 100 gl.	207—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 300 kron	95-35
Tisine srečke 4% ¹ / ₂ , 100 gl.	144-75
Dunavske vravnave srečke 5%	257-25

Dunavsko vravnavno posojilo L. 1878	105—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25
Priporitetne obveznice državne železnice	430—
„ „ južne železnice 3%	343-50
„ „ južne železnice 5%	121—
„ „ dolenskih železnic 4%	—
Kreditne srečke, 100 gl.	390-50
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	510—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	48—
Ogerskega	5
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	16-10
Rudolfove srečke, 10 gl.	58—

Salmove srečke, 40 gl.	218—
St. Genois srečke, 40 gl.	236—
Waldsteinove srečke, 20 gl.	391-50
Ljubljanske srečke	60—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	268-50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. at. v.	5800—
Akcije tržanskega Lloyda, 500 gl.	862—
Akcije južne železnice, 300 gl. sr.	89—
Splošna avstrijska stavbinska družba	143—
Montanska družba avstr. plan.	417-25
Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	432—
Papirnih rubljev 100	253—

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulanina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„M E R C U R“
1, Wollzeile 10 in 13, Dunaj, 1., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni vteti za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnic.